

Martin Merrild:

”Et enormt privilegium at kunne vende hjem på bedriften”

Martin Merrilds produktion er skiftet til langsomtvoksende kyllinger. ”Det første hold åd lige lovlig lidt, men ellers er omlægningen gået uden problemer”, siger han. Foto: John Christensen

Efter 33 år og et utal af tillidsposter, ikke mindst i fjerkræbranchen, sagde Martin Merrild for to år siden stop og vendte hjem. Vi tegner et portræt af bedriften og får svar på, hvordan livet former sig dag.

Af Henrik Lisberg

"Jeg har haft et utrolig privilegeret liv—fået lov til at løse opgaver, både indenfor erhvervet og udenfor som viceamtsborgmester og borgmester og hele tiden med den tryghed, at der altid var en bedrift at vende hjem til. Det har været fantastisk—og det er det stadigvæk".

Sådan sammenfatter Martin Merrild et liv som folkevalgt, der startede som formand for Struer Landboforening i 1987, endte i toppen af Landbrug&Fødevarer og undervejs bød på mere end 20 år som folkevalgt formand i fjerkræbranchen.

I november 2020 blev det politiske lov og hjørnekontoret på Axelborg byttet ud med et

traktorsæde og et lille driftsleder-bur i kyllingestalden. Præcis samtidig med afskeden med L&F blev han personligt ramt af corona, og få dage senere kom den fatale beslutning om at afvik-

"Jeg nyder vildt meget at få tid til bedriften. At tage til åbent hus i et nyt kyllingehus, gå til møder i fjerkræsektoren og forleden en dags kursus hos SKOV."

le al dansk minkproduktion. For Martin betød det farvel til fire ansatte, der i mange år trofast har passet mink, mark og kyllinger, mens chefen var væk. Tilbage er i dag kun en ansat. Martin og hustruen Ulla er derfor selv med i alle dele af arbejdet.

"Det er svært at lyve fra alderen, men der er oprigtigt ingen planer om at stoppe", siger han.

"Vi har fire børn, men ingen af dem står til at overtage virksomheden. Vi har en bedrift med en OK produktion og økonomi, der er relativ nem at omsætte. Men det bliver ikke med det første—lige nu passer det mig faktisk udmærket at være landmand igen."

Hvis det virker, så skiftes tingene ikke ud

En grundlæggende tillid til samarbejdspartnerne og et godt mål af forsigtighed, når det handler om investeringer, er de styrende principper på Martin Merrilds bedrift.

Ventilations-systemet er stort set det samme, som da stalden blev bygget i 1990. Foder- og vandsystemer er kun udskiftet en gang i mere end 30 år. Minkfarmen blev i sin tid udbygget delvist med brugte materiel fra en nedlagt bedrift. Halmfyret fra 1996 kører perfekt.

Martin Merrild har, som han siger: "Budt på meget mere jord, end jeg har fået—men så har jeg jo hellere ikke betalt for meget". Jo, det er nok ikke helt forkert at konkludere, at forsigtighed med pengene er en del af

forklaringen på, at Martin og Ulla Merrilds bedrift med ejerens ret vestjyske ord har "en OK økonomi". Når der er investeret, har det altid først været, når regnearket viste plus på bunden.

"Jeg har aldrig haft behov for at være first mover", siger han og tilføjer:

"Selvfølgelig har det betydet noget for bedriftens udvikling, at jeg har været så meget væk"

"Faktisk er den gamle stald fra 1990 den, der fungerer bedst. Jeg er dybt imponeret over det udstyr, vi i sin tid købte fra Skov. End ikke den wire, der trækker systemet, er blevet udskiftet".

Forsigtig start

Da Martin og Ulla Merrild købte gården på tvangsauktion i 1982, var den uden besætning og temmelig nedslidt. De overvejede en svineproduktion, men ændrede planer og byggede i stedet til mink. En del af bygningsmassen blev anvendt til oplagring af korn mm. Det var hårdt, kontant arbejde at håndtere de mange læs, men det gav tiltrængt likviditet til bedriften.

"Også dengang var priserne på mink meget skiftende. Vi havde brug for et noget mere stabilt cashflow, og byggede derfor det i 1990 et kyllingehus på 1500 kvadratmeter. Seks år senere investerede vi sammen med en nabo i yderligere et kyllingehus på 2.000 kvadratmeter, som vi overtog fuldt ud i 2010". "Selvfølgelig har det betydet noget for bedriftens udvikling at jeg har været så meget

”Det undrer mig, at så få landmænd vælger at bruge eget hvede”

En forsigtig investeringsstrategi og til gengæld kompromisløs vedligeholdelse betyder, at staldene fra 1990 og 1996 stort set kører uændret videre i dag. Fotos: John Christensen

FELDBORG

Martin og Ulla Merrild købte Feldborg ved Hjerm i 1982.

Driver i dag to kyllingehuse på 1500 og 2000 kvm. Og 140 hektar

Minkfarm blev tvangslukket i 2020

MARTIN MERRILD

Født 1955

1987: Formand Struer Landboforening

1992: Bestyrelsen Landboforeningen og Landbrugsrådet

1994-20133: Formand Dansk Erhvervsfjerkræ

2002-07: Viceamtsborgmester, Ringkøbing

2006-09: Borgmester, Struer

2010-13: Formand Fjerkrærådet

2012-20: Formand LF

væk”, tilføjer han.

”Vores dygtige folk har passet dagligdagen, men man får ikke samme kreativitet og udvikling, når ejeren er væk”.

Tillid til slagteriet

Ved siden af den vestjyske sparsommelighed har tillid og samarbejde været to andre nøgletræk i forretningsplanen—og måske egentlig i hele livsindstillingen.

Netop denne tillid spillede også ind, da Vinderup Fjerkræslagteri i 2021 bad ham lægge om til langsomt voksende kyllinger.

”Jeg har leveret til slagteriet i over 30 år, og

da de bad mig levere et hold med den langsomt voksende race, så sagde jeg selvfølgelig ja. Jeg har tillid til, at det kan skaffe mig mindst den samme indtægt som før”.

Samarbejde om foder

Også når det gælder foderindkøb, prioriterer Martin det lange samarbejde over kortsigtede gevinster.

”I en lang årrække har jeg været med i en gruppe producenter, der lader DLG stå for vores foderindkøb, og det er vi ganske tilfredse med. Vi kan hele tiden se, hvordan der disponeres, og det slår mig, at de professionelle næsten altid er mindre risikovillige end

Det mere end 25 år gamle Lin-ka halmfyr sikrer billig opvarmning af stalde og stuehus.

landmænd.”

”Generelt tror jeg ganske enkelt ikke på, at jeg som landmænd er bedre til at disponere end de professionelle indkøbere. Det piner mig at se alle de forfærdelige markedsrådgivere, der dukker op og fortæller landmænd, at de kan blive rige af at spekulere i langsigtet foderindkøb. Helt ærligt: Vi kender ikke prisen på de kyllinger, vi skal levere de næste 12 måneder—hvorfor skulle vi så få mere sikkerhed af at låse foderprisen? Det giver ikke

”Vi kan spare lidt ved at slukke for ventilatorerne den første uge eller to og klare os med naturlig ventilation.”

nogen mening.”

Bruger eget foder

Da Merrild i sin tid satsede på kyllinger, var det ikke mindst udsigten til at kunne bruge sit eget korn, der trak. Og hveden i foderet er stadig produceret på de vestjyske marker omkring gården.

”Det undrer mig, at så få landmænd vælger at

KIK er et enestående styringsystem, som vi skal gøre alt for at bevare, siger Martin Merrild.

bruge eget hvede”, siger han. ”Jo, det er sikkert rigtigt, at foderudnyttelsen er lidt større, når kornet har været gennem foderfabrikken, men helt ærligt: Det kan aldrig udjævne omkostningerne til at fragte, oplagre, varmebehandle og administrere kornet. Og så slipper vi i øvrigt for fradrag, når vi selv bruger vores foder.”

Bruger egen varme

Også når det handler om varme til kyllingehusene—og bedriften i øvrigt—er Martin Merrild selvforsynende. Allerede i 1996 investerede han i et halmfyringsanlæg fra Linka—der stadig kører.

”Jeg troede egentlig, de fleste kyllingeproducenter i dag har et halmfyr, men det er underligt nok ikke tilfældet”, siger han, og forventer, de høje energipriser kommer til at ændre det billede.

Den truende elregning

Mens halmen sørger for opvarmning, rammer elregningen til gengæld hårdt.

”Vi kan spare lidt ved at slukke for ventilatorerne den første uge eller to og klare os med naturlig ventilation. Men da det ikke må gå ud over kyllingernes velfærd, er det begrænset, hvad vi kan på den konto”, siger han.

”Vi er selvfølgelig nødt til at se på optimering af elforbruget, men jeg er lidt betænkelig ved holdbarheden af de løsninger, der tilbydes lige nu”.

”Jeg påstår ikke, at der ikke er besparelser at hente, men når man nu taler om, at LED-pærer kan holde 100.000 timer, ja, så ved man det jo reelt ikke. Ingen har testet pærerne så lang tid”.

Eget hvede fra siloen blandes i et uhyre simpelt anlæg med det indkøbte foder

"Tilsvarende med ventilation—det er paradoksal, at vores gamle hus med fælles hastighedsregulering af alle ventilatorer faktisk fungerer bedst. Også her vil jeg gerne se lidt mere dokumentation - jeg har som nævnt ikke noget behov for at være first mover.

IT skal være i top

I begge stalde er der investeret i de nyeste computere til styring af alle data—fra temperatur og fugtighed til foder og vandforbrug.

Selve systemet bagved er uændret, men de nye computere samler data på en meget overskuelig måde og gør det nemmere at agere hurtigt.

"Vi har i vores sektor et helt enestående system med KIK (Kvalitetssikring i Kyllingeproduktion), der hverken i udlandet eller i landbrugets andre sektorer findes tilsvarende. Det er først og fremmest skabt for at sikre sporbarhed og give myndighederne let adgang til kontrol, men er samtidig et fantastisk styringsinstrument. Da hele branchen kører med holdproduktion, kan man meget hurtigt opdage, hvis der er noget galt med foderet eller kyllingerne.

Chancen, der forsvandt

Tilværelsen hjemme på gården startede som nævnt brutalt med corona og nedslagtning af alle mink. Siden har minkhallerne ligget øde hen, uden afklaring på erstatnings-spørgsmålet.

"Vi gjorde selv rent efter coronaubrudet. Da rengøringen var slut, ville vi meget gerne have haft mulighed for også selv at forestå nedrivningen. Det ville have været oplagt i stedet at bygge et nyt kyllingehus—der er jo både vand og strøm, og indhegningen kunne sågar bruges til udegående kyllinger. Vi var parat til at sende en miljøansøgning i foråret 2021."

"Men sådan gik det ikke. Sagen trak ud og trak ud—først her i slutningen af november, efter to år, får vi besøg af en vurderingsmand, og der er stadig lange udsigter før erstatningen er afklaret og staten kan give grønt lys for nedrivning. Nu er det for sent at gå i gang med miljøundersøgelse, byggeri mm. Og det er jo egentlig lidt ærgerligt.

"Uendelig trist, at samarbejdet i branchen halter"

"Når hele branchen står sammen, er vi en troværdig partner overfor myndighederne".

"Vi har et helt unikt set-up i Danmark, der kan matche andres vertikale integration—men det kan kun fungere, hvis vi arbejder sammen i hele branchen", siger Martin Merrild.

Selv om Martin Merrild i dag bruger kræfterne hjemme på bedriften, piner det han at se, hvordan samarbejdet i brancheorganisationerne halter, mest mærkbart med Danpos udmeldelse af Fjerkrærådet og dermed L&F.

"Salmonellaen i 90erne var den største udfordring for fjerkræbranchen nogensinde, og den havde vi aldrig løst uden et meget tæt samarbejde i hele branchen", siger han.

"Rugerier, foderstofvirksomheder, producenter og slagterier kunne dengang gå sammen til myndighederne og tilbyde en fælles, troværdig løsning, der betød, at vi slap for en meningsløs detailstyring. Vi fik ganske enkelt skabt tillid hos den daværende fødevarer-

nister Henrik Dam Kristensen om, at vi kunne løse problemet. Han sikrede til gengæld offentlige midler til rådighed. Det kostede stadig ufattelig mange penge for branchen, men vi fik til gengæld løst

problemet. Jeg er virkelig bange for, vi ikke vil være i stand til at gøre det, hvis der opstår tilsvarende problemer i dag".

"Salmonellaen i 90erne var den største udfordring for fjerkræbranchen nogensinde, og den havde vi aldrig løst uden et meget tæt samarbejde i hele branchen"